

Ondersteuningsplan Vrijeschool Kairos

2020/2021

Inhoudsopgave

1. Visie en missie

Missie en visie van Vrijeschool Kairos

2. Zorgverbreding inleiding

3. Betrokkenen leerlingenzorg

4. Leerlingenzorg: hoe geven we dat vorm

Hoe organiseren wij ons onderwijsaanbod

4.1 Handelingsgericht werken

4.2 Cyclus handelingsgericht werken

4.3 directe instructiemodel

4.4 Leerlingvolgsysteem

5. Zorgroute 1

5.1 Zorgroute 1 op schoolniveau

5.2 Aanpak volgens een vast stappenplan: stap 1 t/m 6

Stap 1: groepsdifferentiatieplan (op basis van de eerder doorlopen cyclus handelingsgericht werken)

Stap 2: groepsbespreking

Stap 3: leerlingbespreking

Stap 4: individueel handelingsplan

Stap 5: extern handelen: Handelingsgerichte Diagnostiek (HGD), consultatie en/of begeleiding

Stap 6: externe zorg: verwijzing

5.3 handelingsplannen

6. Toetsen/ onderzoek binnen school

6.1 Onderzoek binnen school

7. Jaarschema leerlingenzorg

8. Besprekingen binnen de school

8.1 Plaatsingscommissie

8.2 Kleuteroverleg

8.3 Bespreking toetsresultaten

8.4 Zorgoverleg directie-IB

8.5 Groepsbespreking

8.6 Leerlingbespreking

8.7 Bespreking Zorgperiode

- 8.8 Zorgbreedteoverleg
- 8.9 Pedagogische vergadering
- 8.10 Interne begeleidingsbezoeken en -gesprekken

9. Consulteren van/overleggen met/inschakelen van externe instanties

- 9.1 GG&GD
- 9.2 Leerplichtambtenaar
- 9.3 Bureau Jeugdzorg – Aanmeld- en Consultatieteam
- 9.4 Advies- en meldpunt Kindermishandeling
- 9.5 Overige deskundigen
- 9.6 Externe zorg: verwijzing (zie stappenplan, stap 6)
- 9.7 Verwijzing Indicatie Advies
- 9.8 Verwijzing naar Speciaal Basisonderwijs

10. Hulp buiten school

11. Protocollen en procedures

- 11.1 Dyslexieprotocol en dyslexiebeleid
- 11.2 Pestprotocol
- 11.3 Veiligheidsplan Protocol bij vermoeden van kindermishandeling
- 11.4 Overige protocollen en procedures, waar de school mee werkt

12. Orthotheek

1. Missie en Visie:

Waar staat Vrijeschool Kairos voor?

Onze school staat voor veelzijdig onderwijs, gericht op een brede en evenwichtige ontwikkeling van kinderen. We streven ernaar dat onze leerlingen zowel hun intellectuele vaardigheden kunnen ontplooiën, als ook hun praktische, motorische, sociale en expressieve vaardigheden. We spreken daarom van onderwijs voor hoofd, hart en handen.

Het lesaanbod, de lesmethodes, de toetsingsvormen en schoolactiviteiten worden hierbij zorgvuldig afgestemd op de ontwikkelingsfasen van kinderen.

In onze visie maakt een mens ontwikkelingsfasen door, die te onderscheiden zijn in periodes van 7 jaar. Elke ontwikkelingsfase vraagt een andere pedagogische aanpak. Er is een duidelijk onderscheid tussen de kleuterklassen (groep 1 en 2) en klassen 1 t/m 6 (groep 3 t/m 8). Op de vrijeschool hebben we de oorspronkelijke onderverdeling in kleuterschool en basisschool aangehouden om de scheidslijn tussen spelen en leren duidelijk te markeren. Dat neemt niet weg dat er in de kleuterklassen al (cognitieve) activiteiten plaatsvinden die de kleuters voorbereiden op klas 1. De kleuterklassen zijn zodanig ingericht dat het spel centraal staat. In deze klassen werken kinderen van vier, vijf en zes jaar samen. De ontwikkeling van de fantasie en van de motoriek, zowel grof als fijn, zijn belangrijke richtlijnen. Wanneer de kleuter zich voldoende motorisch en sociaal- emotioneel ontwikkeld heeft, taakgericht is, zich goed kan concentreren en de leeftijd van zes jaar bereikt heeft, kan hij doorgaan naar de eerste klas (groep drie in het regulier onderwijs).

De veelzijdigheid van het vrijeschoolonderwijs is goed te zien aan de verschillende vakken, materialen en methodes die worden aangeboden. Het aanbod is zorgvuldig toegespitst op de leeftijd en belevingswereld van het kind. Voor taal en rekenen worden unieke methodes gebruikt ondersteund door bewegende- en creatieve activiteiten. In de visie van de vrijeschool zijn veel creatieve- en bewegingsactiviteiten ondersteunend bij het leren.

Naast de hoofdvakken op de basisschool van taal en rekenen en kennisvakken als aardrijkskunde en geschiedenis, vind je dan ook in het vrijeschoolonderwijs: beweging, schilderen, tekenen, muziek (volledig 'live'/ zelf gemaakt), handwerken, techniek, houtbewerken, tuinbouw, vormtekenen, jaarfeest/seizoensfeest vieringen, toneel, eurytmie, wereldverhalen, mythologie, broodbakken, vreemde talen, periode-onderwijs, zang en dans.

Vrijeschoolonderwijs bestaat al bijna honderd jaar. Het valt in het Nederlandse onderwijsbestel onder neutraal of algemeen bijzonder onderwijs. Het is een door de overheid erkende en

gesubsidieerde onderwijsvorm en valt onder het toezicht van de onderwijsinspectie. Vrijescholen willen onafhankelijk van de overheid hun leerplan en pedagogie kunnen vormgeven en kinderen opvoeden tot vrije, onafhankelijke mensen.

In het ruime en weloverwogen onderwijsaanbod kunnen kinderen erachter komen wie ze zijn en wat ze graag willen in het leven. Ze ervaren dat ze worden gezien zoals ze zijn en mogen worden wie ze zijn.

2. Zorgverbreding

Inleiding

Dit ondersteuningsplan is opgesteld als leidraad voor de zorgstructuur op de Vrijeschool Kairos. Het geeft een heldere beschrijving van de ondersteuningsstructuur waar wij voor staan, aangevuld met ieders taken en verantwoordelijkheden.

Daarnaast gaan we inhoudelijk en praktisch in op de ondersteuningsstructuur van handelingsgericht werken en de nieuwe 1-zorgroute.

Verschillen mogen er zijn. Deze kunnen ontstaan door verschillen in intelligentie, sociale en emotionele ontwikkeling, lichamelijke condities, motorische ontwikkeling, werkhouding etc. Vrijeschool Kairos streeft ernaar het onderwijs zo in te richten dat elk kind zo goed mogelijk tot zijn recht komt. De leerlingen werken zoveel mogelijk op hun eigen niveau binnen de cyclus van handelingsgericht werken.

De groepsleerkracht constateert als eerste welke leerlingen uit zijn of haar klas extra ondersteuning nodig hebben. In het stappenplan zorgtraject is te zien hoe we vervolgens de leerlingenzorg vormgeven. In dit plan beschrijven we de route die beoogt de leerling een optimale kans te geven om de onderwijsdoelen te behalen.

3. Wie zijn bij de leerlingenzorg betrokken? En wat is hun rol?

Wie	Rol en verantwoordelijkheden
Klassenleerkracht	<p>Verantwoordelijk voor het stimuleren en begeleiden van de didactische en sociaal-emotionele ontwikkeling van alle leerlingen in zijn groep.</p> <p>Hij gaat ervan uit dat leerlingen verschillende onderwijsbehoeften hebben en dat het zijn taak is zo goed mogelijk aan deze behoeften tegemoet te komen.</p> <p>Hij vergroot zijn vakbekwaamheid door systematisch en met behulp van anderen na te denken over zijn handelen.</p> <p>Bij handelingsverlegenheid zoekt hij hulp van anderen, in eerste instantie binnen, maar eventueel ook buiten de school.</p> <p>Zolang het kind leerling is in zijn klas, houdt de leerkracht een centrale positie. Voor ouders is en blijft hij het eerste aanspreekpunt.</p>
Ouders	<p>Ouders en school hebben een gemeenschappelijk belang, namelijk dat het goed gaat met het kind en dat een kind zich binnen zijn of haar mogelijkheden optimaal ontwikkelt.</p> <p>Om zo goed mogelijk te kunnen samenwerken is het nodig dat school en ouders weten en begrijpen wat er aan de hand is rond een kind, wat reële verwachtingen en doelen zijn en wat het kind nodig heeft om zich goed te kunnen ontwikkelen. Dit geldt des te meer, als het gaat om kinderen met specifieke pedagogisch-didactische behoeften.</p> <p>Leerkracht en ouders spreken af hoe zij eventueel buiten de reguliere momenten (tafeltjesgesprekken, ouderavonden) om, met elkaar zullen communiceren</p>
Intern begeleider	<p>Waar een klassenleerkracht verantwoordelijk is voor het welzijn en de ontwikkeling van de kinderen van zijn klas, is de intern begeleider dat voor het tot stand brengen en laten functioneren van zorgvoorzieningen binnen de school, zodat kinderen die dat nodig hebben, extra zorg kunnen krijgen. De intern begeleider is verantwoordelijk voor het rooster m.b.t. de leerlingenzorg, de toetskalender, het opzetten en leiden van groeps-, leerling-, kinder- en klassenbesprekingen en het zorgbreedte overleg.</p>
Remedial teacher	<p>De remedial teaching is op Vrijeschool Kairos grotendeels geclusterd. Vrijeschool Kairos is in het jaar 2017/ 2018 gestart met een leerwerkplaats. Hier komen kinderen van klas 3 tot en met klas 6, die specifieke onderwijsbehoeften hebben, vier keer per week gedurende</p>

	<p>anderhalf uur samen in een groep van maximaal 10 kinderen. Zij krijgen aangepast werk en extra uitleg met als doel om hun onderwijsbehoeften helder te krijgen en te ontdekken wat er voor hen nodig is om (weer) tot ontwikkeling te komen. Zodat zij (eventueel met een aangepast programma) weer kunnen functioneren in de klas en mee kunnen doen (hetzij met aanpassingen) met de lesstof in de klas. Kinderen kunnen voor maximaal twee keer een half jaar in de leerwerkplaats geplaatst worden.</p> <p>De leerkracht van de leerwerkplaats is tezamen met de intern begeleider en de klassenleerkracht verantwoordelijk voor de leervorderingen van de leerling. De leerkracht van de leerwerkplaats stelt een OPP (onderwijsperspectief plan) op en communiceert dit met de intern begeleider, de leerkracht en de ouders.</p> <p>Voor de kinderen van klas 1 en klas 2 is er remedial teaching in de klas en soms tijdelijk in kleine groepjes buiten de klas. Buiten de klas is dat voor de duur van maximaal 6 weken. Voor een aantal kinderen van klas 3, 4, 5 en 6, die tijdelijk extra begeleiding nodig hebben bestaat er ook voor een duur van 6 weken de mogelijkheid van remedial teaching in een kleine groep buiten de klas.</p>
Schoolleider	<p>De schoolleider is eindverantwoordelijk voor de zorg binnen de school. De schoolleider laat zich regelmatig informeren door alle bij de zorg betrokken personen en geeft gevraagd en ongevraagd advies. De schoolleider initieert veranderingen op het gebied van de zorg, stimuleert tot nascholing en neemt besluiten.</p>

4. Leerlingenzorg – hoe geven we dat vorm

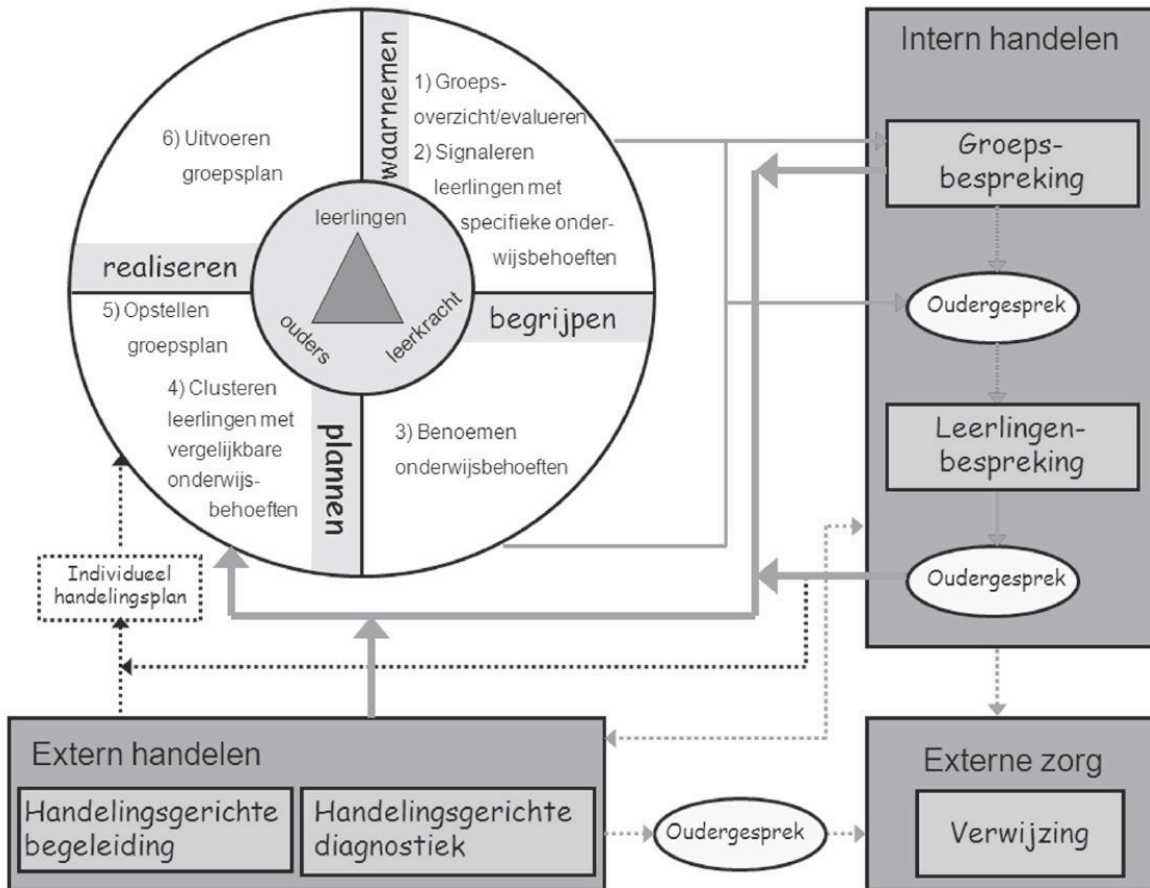
Goed onderwijs is de beste zorg. Kinderen ontwikkelen zich op verschillende manieren en richtingen en in een divers tempo. De pedagogische en didactische aanpak waarbij het ene kind baat heeft, kan juist de ontwikkeling van de ander belemmeren. De ‘gemiddelde leerling’ bestaat niet. De school wil zicht krijgen op de onderwijsbehoeften van ieder kind. Wij zorgen ervoor dat er passende hulp geboden kan worden gericht op passend onderwijs voor ieder kind.

4.1 Handelingsgericht werken

Vrijeschool Kairos werkt handelingsgericht (HGW). Handelingsgericht werken gaat over het omgaan met verschillen. Het is een werkwijze die de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding voor alle leerlingen beoogt te verbeteren. Voor handelingsgericht werken gelden zeven uitgangspunten:

1. Onderwijsbehoeften van een leerling staan centraal. We gaan uit van wat een leerling nodig heeft. Dat wordt voor alle leerlingen per klas vastgelegd in het didactisch groepsoverzicht.
2. Wisselwerking en afstemming: We gaan met elkaar in gesprek over de aanpak die bij deze leerling werkt en wat de leerkracht dan doet. Hoe is de wisselwerking tussen leerkracht en leerling: wat is goed en wat kan beter worden afgestemd?
3. De leerkracht doet ertoe: We zijn ervan overtuigd dat het onderwijs van grote invloed is op het leren, de werkhouding en het sociaal-emotioneel functioneren van alle leerlingen. De leerkracht formuleert zijn of haar eigen ondersteuningsbehoeften. Wat heeft hij/ zij nodig om deze leerling te kunnen bieden wat het nodig heeft?
4. Positieve aspecten van leerling, groep, leerkracht, IB-er, school en ouders zijn van groot belang. We benoemen het positieve, schrijven het op en benutten het in het plan van aanpak.
5. Samenwerking: Leerkrachten, IB-er, ouders, kind en evt. externen werken constructief samen.
6. Doelgericht: we formuleren SMART-doelen (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch, tijdgebonden) voor het leren en voor werkhouding en voor gedrag. We evalueren deze doelen.
7. Systematisch en transparant: We werken met een duidelijk stappenplan en het is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. We werken met eigen formulieren, met zo min mogelijk overlap, evalueren deze regelmatig en stellen ze in goed overleg met elkaar bij.

4.2 Cyclus handelingsgericht werken

Handelingsgericht werken

De cyclus van handelingsgericht werken bestaat uit 4 fasen: waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren.

Waarnemen:

In de fase van het waarnemen verzamelt en ordent de leerkracht gegevens over alle kinderen en over de resultaten van het aanbod in een didactisch groepsoverzicht. Het gaat om gegevens uit observaties, analyses van het werk, gesprekken met kinderen en ouders en de resultaten op methode onafhankelijke en methode gebonden toetsen. In de fase van het waarnemen zet de leerkracht de volgende 2 stappen: 1 verzamelen van gegevens over leerlingen in een didactisch groepsoverzicht en op basis hiervan maakt hij/ zij plannen voor verschillende vakgebieden. 2 preventief en proactief signaleren van leerlingen die de komende tijd extra aandacht nodig hebben.

Begrijpen:

In de fase van het begrijpen gaat de leerkracht op basis van de in het didactisch groepsoverzicht verzamelde gegevens na wat de onderwijsbehoeften van de leerlingen zijn met in het bijzonder aandacht voor de leerlingen die bij stap 2 gesignaleerd zijn. In deze fase zet de leerkracht de volgende stap: 3 benoemen van de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Ook dat wordt vastgelegd in het didactisch groepsoverzicht.

Plannen:

Op basis van de onderwijsbehoeften van de leerling kijkt de leerkracht hoe hij op een haalbare manier een aanbod kan organiseren dat afgestemd is op de verschillende onderwijsbehoeften van de leerlingen in zijn groep. Vervolgens stelt hij voor de komende periode een leerstofplan op. De leerkracht zet in de fase van de plannen de volgende stappen: 4: clusteren van leerlingen met dezelfde onderwijsbehoeften, 5: opstellen van een periode- en vaklesplan. Een voorbeeld van een lesplan is als bijlage opgenomen.

Realiseren en evalueren:

De leerkracht richt zijn klassenorganisatie in en treft de nodige voorbereidingen zodat het lesplan uitgevoerd wordt. Tijdens de uitvoering van het lesplan (periode en vaklessen) verzamelt de leerkracht gegevens over de leerlingen en over de resultaten van zijn aanbod. De fase realiseren loopt daarmee door in de fase waarnemen. Op basis van deze waarnemingen wordt het plan geëvalueerd en indien nodig het didactisch groepsoverzicht aangevuld/ bijgesteld en wordt er een nieuwe periode- en vaklesplanning gemaakt. En zijn we opnieuw in fase 1, het waarnemen gekomen.

4.3 Het directe instructie model

Om daarnaast de kinderen in de lessen zoveel mogelijk te laten profiteren van het onderwijsaanbod werken wij op de Vrijeschool Kairos met het directe instructiemodel. Het Directe Instructiemodel is een goede manier om om te gaan met verschillen tussen leerlingen en bestaat uit de volgende stappen:

1. Dagelijkse terugblik, actualiseren van voorkennis
2. Presentatie/interactieve groepsinstructie
3. (In)Oefening van de strategieën en samenwerkend leren
4. Zelfstandig toepassen van strategieën en/of samenwerkend leren bij het toepassen van strategieën
5. Verlengde instructie voor zwakke leerlingen
6. Aandacht voor de komende les
7. Periodieke terugblik
8. Terugkoppeling (gedurende elke lesfase).

Essentieel voor het directe instructiemodel zijn niet de onderscheiden fasen, maar is de interactieve invulling daarvan. Van groot belang zijn de volgende interactieve principes:

1. Leren steunt op goede interpersoonlijke relaties
2. Leerkrachten moeten gericht zijn op het geven van feedback aan leerlingen
3. Tijdens het lesgeven en leren dient het begrijpen waarom het gaat centraal te staan
4. Het lesgeven is procesgericht
5. De leerkracht probeert het falen van leerlingen te voorkomen door het scheppen van een goede leeromgeving.

De effectiviteit van het directe instructiemodel wordt, naast de interactieve mogelijkheden, medebepaald door gedifferentieerde instructie: afwisseling van groepsinstructie, subgroepinstructie en individuele instructie. Bij een goed klassenmanagement kan het leren steeds meer van "leerkracht gestuurd" naar "zelfstandig leren" opschuiven.

4.4 Het Leerlingvolgsysteem

De ontwikkeling van leerlingen wordt bijgehouden in het leerlingvolgsysteem. Dit is een archief rond het functioneren en presteren van ieder kind persoonlijk. Het leerlingvolgsysteem bestaat uit de volgende onderdelen:

Overdrachtsformulier Kinderopvang/peuterspeelzaal

Bij aanmelding van kleuters wordt toestemming gevraagd van ouders om informatie op te vragen bij de kinderopvang/de peuterspeelzaal, waar het kind gezeten heeft.

Biografievragenlijst

Als kinderen in de kleuterklas worden geplaatst, en ook bij zij-instroom leerlingen wordt ouders gevraagd een biografievragenlijst in te vullen. De school vindt het van belang ook de vroege ontwikkeling van een kind vastgelegd te hebben. Zo blijft de persoonlijke geschiedenis van een kind, ook bij een wisseling van leerkrachten, behouden. Ook kunnen de biografische gegevens van belang zijn bij latere vragen rondom de ontwikkeling van een kind.

Kleutervolgsysteem

Het kleutervolgsysteem is in samenwerking met de schoolbegeleidingsdienst ontwikkeld. Het kleutervolgsysteem was tot voor kort een papieren versie, in het schooljaar 2020/2021 gaan wij over op een digitale versie 'Volglijn'. Hier worden de vorderingen en het welbevinden van de kinderen bijgehouden. Het kleutervolgsysteem bevat het didactisch groepsoverzicht, lesplannen voor de oudste kleuters in het laatste halfjaar, de spelkijkwijzer, eventueel de lijst 'vroege kenmerken dyslexie' en de periodeplanning met de klassenstaten.

Periode evaluatie

In de Vrijeschool wordt gewerkt met periodeonderwijs en vaklessen. In een 'periode' – deze duurt drie tot vijf weken – wordt een bepaald vak (rekenen, taal, heemkunde, geschiedenis,

aardrijkskunde etc) iedere dag de eerste twee uur gegeven. De periode evaluatie bestaat uit een algemeen en een individueel deel. In het algemene deel wordt aangegeven wat er behandeld is. Leerstofdoelstellingen (afgeleid uit de leerlijnen, die op hun beurt weer zijn afgestemd op de kerndoelen) worden zo concreet mogelijk geformuleerd. In het individuele stuk wordt bijgehouden hoe het kind in de periode gewerkt heeft en wat het resultaat was.

Resultaten halfjaarlijkse CITO-toetsen leerlingvolgsysteem

Tweemaal per jaar worden vanaf klas 1 methode-onafhankelijke toetsen afgenomen voor technisch lezen, spelling, rekenen en vanaf de 3e klas ook voor begrijpend lezen. Ouders worden in oudergesprekken en in het getuigschrift geïnformeerd over de toetsresultaten van hun kind.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

In het Vrijeschoolonderwijs wordt naast de ontwikkeling van schoolse vaardigheden een harmonische ontwikkeling van denken, voelen en willen nagestreefd. In de rapportage over leerlingen en de gesprekken met ouders neemt dit dan ook een belangrijke plaats in.

De leerkrachten op de Vrijeschool Kairos zijn geschoolde regenboogtrainers. Nieuwe leerkrachten krijgen, zodra die mogelijkheid er bij de schoolbegeleidingsdienst is, deze training ook aangeboden. De regenboogtraining is ontwikkeld door de schoolbegeleidingsdienst en wordt preventief in alle klassen ingezet om de sociaal-emotionele ontwikkeling te ondersteunen. De regenboogtraining bestaat uit spelen, verhalen en kunstzinnige activiteiten rondom verschillende thema's die in een klas kunnen spelen. De thema's die aan bod kunnen komen zijn: 'hier sta ik', 'moedig zijn', 'lichtpuntjes zien', 'wij samen', 'wikken en wegen', 'kijken en denken'. Twee keer per jaar wordt voor iedere klas de klassenscan ingevuld. Daar komt enerzijds uit wat van de klas als geheel sterke punten zijn en wat zij nog kunnen gebruiken in hun ontwikkeling als klas (de hiervoor genoemde spelletjes) en anderzijds wordt in kaart gebracht welke kinderen kans lopen op gepest worden of pestgedrag, de zogenoemde 'risicoleerlingen'. Voor deze 'risicoleerlingen' wordt de volglyst sociaal emotioneel functioneren, van de regenboog training, ingevuld. Deze volglyst volgt de kinderen op de volgende gebieden: ontwikkeling van het zelf, persoonlijkheidskenmerken, omgang met anderen, werkhouding, gedrag en emotionele problemen, concentratie en (hyper)activiteit, temperament en constitutietype en denken/ voelen en willen. De intern begeleider analyseert en bespreekt de resultaten met de leerkracht. Er wordt een plan gemaakt voor de begeleiding van de klas en een indien nodig een plan voor de begeleiding van individuele kinderen. In de oudergesprekken worden de uitkomsten ook met de ouders besproken. Jaarlijks wordt ook de veiligheidsthermometer van de regenboogtraining door de kinderen van klas 1 t/m klas 6 ingevuld. De veiligheidsthermometer is een instrument om zicht te krijgen op de gevoelens van (on)veiligheid van de leerlingen. Mochten er opvallende dingen uit de veiligheidsthermometer naar voren komen, dan worden ouders op gesprek uitgenodigd om dit met hen te bespreken. Voor de klassen 4 t/m 6 wordt de vragenlijst van WMK-PO gebruikt. Deze komt inhoudelijk overeen met de veiligheidsthermometer van de Regenboogtraining en wordt digitaal

afgenomen. De resultaten worden gedeeld met de inspectie van onderwijs. Daarnaast wordt er tweejaarlijks een anonieme enquête onder ouders en kinderen gehouden, waarin het schoolklimaat in beeld wordt gebracht.

Voor de 5- en 10-jarigen vult school voor de GGD een vragenlijst in m.b.t. het gedragsmatig en sociaal-emotioneel functioneren.

Getuigschrift

De leerlingen van klas 1 t/m 6 krijgen aan het eind van het schooljaar een getuigschrift. Het ouderdeel bestaat uit een beschrijving van de leeftijdsfase, een beeld van het kind in de klas, perioden- en vaklesverslagen en toetsresultaten. Het kinderdeel van het getuigschrift bestaat uit een beeld en een gedicht/spreuk.

Oudergesprekken

Tweemaal per jaar vinden voor de klassen 1 t/m 6, in februari (na de eerste toetsronde) en in de zomer (ter voorbereiding op het getuigschrift), de tafeltjesgesprekken plaats. In klas 1 zijn er daarnaast kennismakingsgesprekken in de eerste maanden van het schooljaar. Leerkracht en ouder(s) spreken elkaar over de toetsresultaten, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de huidige stand van zaken. Gekeken wordt naar de ontwikkeling van het kind op allerlei gebieden, zowel thuis als op school. Inhoud van het gesprek en afspraken worden genoteerd op een standaardformulier. Indien nodig wordt een vervolgspraak gemaakt. Voor de kleuters geldt dat de leerkracht de ouders minimaal eenmaal per jaar spreekt en indien nodig vaker.

Bevindingen diverse onderzoeken

Naast onderzoeken, die standaard binnen de school worden afgenomen, worden ook verslagen van onderzoeken buiten school in het leerlingvolgsysteem opgenomen. Bijv. van GG&GD of (hulpverlenings)instanties, uiteraard indien er toestemming is van ouders en voor zover van belang voor het functioneren van het kind op school.

Opmerkingen en observaties m.b.t leerlingen

Leerkrachten kunnen zaken, die hen opvallen bij leerlingen tijdens de les of op het schoolplein, opschrijven als een soort geheugensteuntje. Het kan iets zijn om in een gesprek met kind of ouders op terug te komen. Ook kan het een opmerking of observatie betreffen, die helpend is bij de beeldvorming van het kind of een aanknopingspunt biedt voor het handelen van de leerkracht.

5. Zorgroute 1

5.1 De bijdrage van de 1-zorgroute op schoolniveau:

Op schoolniveau draagt de 1-zorgroute ertoe bij dat:

- De leerkracht en de intern begeleider de afstemming van het onderwijs op de onderwijsbehoeften van de leerlingen in een groep cyclisch bespreken in groepsbesprekingen.
- Leerlingen die (herhaald) onvoldoende profiteren van het aanbod in de groep, waar we werken met een instructie onafhankelijke, instructie gevoelige en een instructie afhankelijke groep, worden vroegtijdig en handelingsgericht besproken in de bespreking met de intern begeleider.
- De interne zorgstructuur verbeterd wordt en de stappen, beslismomenten en verantwoordelijkheden in de zorg aan leerlingen eenduidig en transparant zijn.
- De taak en rol van de intern begeleider duidelijk is en de professionaliteit van de leerkracht en de intern begeleider vergroot wordt.
- Uitwisseling en afstemming binnen het team plaatsvindt ten aanzien van hoe aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen tegemoetgekomen wordt.
- Ouders een partner zijn van de school.
- De kwaliteit van het onderwijs en de zorg systematisch in kaart gebracht worden, hetgeen impulsen voedt om bijvoorbeeld leerlijnen en het leerlingvolgsysteem in school te verbeteren.
- De school samenwerkt met externe partners in de zorg aan leerlingen.

5.2 stappenplan zorgroute 1

Op schoolniveau wordt d.m.v. de 1-zorgroute vroegtijdig gesignaleerd en adequaat begeleid. Wij doorlopen altijd de volgende stappen:

- Stap 1: groepsdifferentiatieplan: didactisch groepsoverzicht (op basis van de eerder doorlopen cyclus handelingsgericht werken)
- Stap 2: groepsbespreking
- Stap 3: leerlingenbespreking
- Stap 4: individueel handelingsplan (IHP)
- Stap 5: extern handelen: handelingsgerichte diagnostiek (HGD), consultatie en/of begeleiding
- Stap 6: externe zorg: verwijzing via het samenwerkingsverband, instelling voor jeugdzorg, enzovoort.

Stap 1: groepsdifferentiatieplan

Hoe het groepsdifferentiatieplan tot stand komt is reeds besproken onder punt 4.1: de cyclus van het handelingsgericht werken.

Stap 2: groepsbespreking

In de groepsbespreking, bespreken de klassenleerkracht en IB-er vier keer per jaar het didactisch groepsoverzicht aan de hand van de volgende vragen:

1. Hebben de leerlingen geprofiteerd van de aanpak? Zo ja, wordt de aanpak in het volgende lesplan zo voortgezet? Zo nee, wat moet er aangepast worden? Als er een leerling herhaaldelijk onvoldoende profiteert van de les en aanpak, kan besloten worden om de leerling aan te melden voor de kinder- of leerlingenbespreking (stap 3a en 3b).
2. Welke leerlingen zijn op basis van de gegevens in het didactisch groepsoverzicht gesignaleerd en wat zijn hun pedagogisch-didactische behoeften? Weet je niet genoeg om de onderwijsbehoeften vast te stellen? Welke informatie heb je nog nodig om dit wel vast te kunnen stellen? Verzamel deze informatie doelgericht op basis van een duidelijke vraag.
3. Welke leerlingen hebben vergelijkbare onderwijsbehoeften en hoe zijn zij te groeperen? Heeft de klassenleerkracht begeleiding van de IB-er nodig bij het opstellen of uitvoeren? Zo ja, dan formuleren zij samen een duidelijke begeleidingsvraag.
4. Als de onderwijsbehoeften van een leerling onduidelijk blijven of als de leerling onvoldoende profiteert van de les en aanpak, dan kan de leerling eventueel aangemeld worden voor de leerlingbespreking. Er wordt een duidelijke vraag voor de leerlingbespreking geformuleerd.

De IB-er vult tijdens de groepsbespreking de belangrijkste bevindingen, afspraken en besluiten in op het verslagformulier van de groepsbespreking.

Stap 3a: kinderbespreking

Vrijeschool Kairos vindt het belangrijk naar de gehele ontwikkeling van het kind te kijken. Wat heeft dit kind nodig om te worden wie hij/ zij is? En hoe kunnen we hem/ haar daarbij begeleiden? Naast de didactische taken die de leerkrachten hebben, is daar ook een belangrijke pedagogisch taak. Het gaat altijd om dit kind in deze klas, met deze leerkracht.

Daar waar leerkracht en IB tot de conclusie komen dat een kind bepaalde vragen in zijn/ haar ontwikkeling heeft die nog niet helder zijn, of daar waar het nodig is om een kind met het hele team te dragen om bepaalde ontwikkelingsvragen te ondersteunen, kan een leerling ingebracht worden in de kinderbespreking. De kinderbesprekingen vinden in de pedagogische vergadering plaats. Vanuit de kinderbespreking wordt er gezamenlijk een beeld van het kind en zijn/ haar vragen gevormd en worden er door alle teamleden adviezen gegeven. Ouders worden altijd vooraf en naderhand, op de hoogte gesteld van de kinderbespreking.

Stap 3b: leerlingbespreking

De leerlingbespreking wordt gehouden door in ieder geval de leerkracht en de IB-er. Indien nodig kan de bespreking breder worden getrokken en wordt de leerling besproken in het zorgbreedte-overleg. Daarbij zijn aanwezig: de leerkracht, de intern begeleider, de schoolleider, de ouder en kind adviseur, eventueel de schoolarts en eventueel leerplichtambtenaar en andere externen. Zij ontvangen van tevoren informatie over de leerling ter voorbereiding van de bespreking. Van tevoren wordt een gesprek met de ouders gehouden: herkennen ouders de signalen van de school, welke signalen zien zij thuis, wat gaat er thuis en op school goed en welke vragen hebben zij voor de bespreking? Bij een zorgbreedte-overleg worden ouders ook uitgenodigd.

Het zorgbreedte-overleg vindt op uitnodiging van de intern begeleider plaats. Een leerlingbespreking met leerkracht en intern begeleider kan plaats vinden na de groepsbespreking of op een ander gewenst moment door leerkracht of IB aangevraagd worden. Het doel van de bespreking is om de geformuleerde vragen te beantwoorden, de onderwijsbehoeften van de leerling te verhelderen en te kijken hoe daaraan tegemoetgekomen kan worden.

Naar aanleiding van de bespreking kan het volgende besloten worden:

1. Als de onderwijsbehoeften van de leerling niet binnen een lesplan te realiseren zijn, dan kan er een individueel handelingsplan opgesteld worden (stap 4).
2. Als de onderwijs- of ontwikkelingsbehoeften onduidelijk blijven, ook na intern onderzoek of een periode van extra hulp binnen de school, dan kan externe handelingsgerichte diagnostiek (HGD) aangevraagd worden (stap 5a). Dit kan ook nodig zijn voor een verwijzing naar de jeugdzorg. Samen met de leerkracht, intern begeleider en ouders worden één of meerdere diagnostische vragen geformuleerd. Doel van nadere diagnostiek is altijd om de leerling beter te begrijpen en te kunnen begeleiden.
3. Als de onderwijsbehoeften van de leerling duidelijk zijn, maar er binnen de school onvoldoende mogelijkheden zijn om de klassenleerkracht en via hem/haar het kind te begeleiden, kan eventueel externe begeleiding aangevraagd worden (stap 5b). Er worden één of meer duidelijke consultatie- of begeleidingsvragen geformuleerd.
4. Als herhaalde inspanningen onvoldoende effect hebben, kan er een OPP opgesteld worden.

De leerlingbespreking is een belangrijk schakelmoment naar de externe zorg. Indien ouders niet bij de leerlingbespreking aanwezig waren, vindt na de leerlingbespreking een oudergesprek plaats waarin de bevindingen worden besproken. De resultaten van de bespreking, de hulpvragen van school en ouders, de wensen en verwachtingen omtrent het externe onderzoek of de externe hulp komen aan de orde. De IB-er vraagt de ouders om toestemming voor het externe onderzoek, de externe hulp of de verwijzing.

Stap 4: individueel handelingsplan

Als de onderwijsbehoeften van de leerling niet binnen het lesplan te realiseren zijn, dan kan er een individueel handelingsplan (IHP) opgesteld worden. In het IHP staat het doel waarnaar toegewerkt gaat worden aangegeven en hoe er gewerkt gaat worden om dit doel te bereiken.

Ook in het Individueel Handelingsplan staan de onderwijsbehoeften van de leerling centraal: wat heeft deze leerling pedagogisch en didactisch nodig om het gestelde doel te behalen? Het IHP is erop gericht dat de leerling weer gaat profiteren van de lesplannen. Het plan geldt voor dezelfde periode als de andere plannen en wordt in de groepsbespreking geëvalueerd: zijn de doelen behaald?

Een IHP is zoveel mogelijk een onderdeel van - of bijlage bij - het lesplan. Wanneer het IHP onvoldoende resultaat oplevert, vindt opnieuw aanmelding bij de leerlingenbespreking plaats. Er moet dan gekeken worden of er een nieuw handelingsplan opgesteld wordt of dat er 'externe stappen' gezet moeten worden (stap 5 en 6).

Wanneer een leerling een eigen leerlijn of een indicatie heeft, moet er een ontwikkelingsperspectief opgesteld worden. In dit ontwikkelingsperspectief wordt een route

uitgezet om een bepaald niveau – wat past bij de leerling – aan het eind van de basisschool te behalen. Het ontwikkelingsperspectief wordt op dezelfde momenten als de lesplannen opnieuw bekeken en eventueel aangepast.

Stap 5: extern handelen: handelingsgerichte diagnostiek (HGD), consultatie en/of begeleiding

Op basis van de besluiten die in de leerlingbespreking genomen zijn, kunnen de volgende stappen gezet worden:

1. Diagnostiek. Wat zijn de diagnostische vragen die naar voren zijn gekomen bij school en de ouders? Wie kan deze vragen het beste beantwoorden?
2. Consultatie of begeleiding. Wat zijn de consultatie- of begeleidingsvragen die naar voren zijn gekomen bij de school en de ouders? Wie kan deze vragen het beste beantwoorden?
3. Wie gaat vervolgens met het antwoord op de vraag aan de slag? Waar en wanneer gaat dat gebeuren? Voor hoe lang? En wanneer wordt het geëvalueerd?

De intern begeleider vraagt deze zorg d.m.v. het opstellen van een groeidocument waarin de zorgen duidelijk worden gemaakt, aan. De zorg kan bestaan uit ondersteuning voor de leerling op school (bijvoorbeeld een plaatsing in de leerwerkplaats voor een half jaar als het een leerling uit klas 3 t/m 6 betreft) of buiten school, extra ondersteuning voor de leerkracht, extra materiaal, of onderzoek. De Vrijeschool Kairos kan leerlingonderzoek aanvragen bij de schoolbegeleidingsdienst voor Vrijescholen.

Stap 6: externe zorg: verwijzing

Wanneer het voor de school niet mogelijk blijkt te zijn om aan de onderwijsbehoeften van de leerling tegemoet te komen omdat de zorgvraag van de leerling te groot is, wordt na overleg met de ouders en met hun toestemming, een traject van verwijzing in gang gezet, bijvoorbeeld naar:

1. Een andere basisschool
2. Een school voor speciaal basisonderwijs; Dit loopt tegenwoordig via het samenwerkingsverband. De intern begeleider stelt een groeidocument op waarin de zorgen en vragen duidelijk worden en duidelijk wordt dat de zorg niet op de huidige school geboden kan worden.
3. Een school voor speciaal onderwijs. Ook dit traject loopt via het samenwerkingsverband.

Indien school en ouders het niet eens zijn over een mogelijke verwijzing van de leerling, wordt ook het samenwerkingsverband betrokken om mede te bepalen wat de beste zorg voor de leerling zou kunnen zijn.

5.3. Handelingsplannen

Binnen de school wordt gewerkt met de volgende handelingsplannen:

Individueel handelingsplan (IHP) (zie stappenplan, stap 4)

Als kinderen onvoldoende profiteren van het lesplan (het kan hierbij gaan om een achterstand of juist een ontwikkelingsvoorsprong) krijgen zij na een leerlingbespreking een individueel handelingsplan.

In het IHP staat de beginsituatie en het probleem duidelijk omschreven. Aangegeven wordt welk doel nagestreefd wordt en hoe daaraan gewerkt wordt, met welke materialen en middelen.

Dyslexiehandelingswijzer

Voor leerlingen met dyslexie wordt in een handelingswijzer vermeld welke dispenserende en compenserende maatregelen in de klas getroffen worden en welke remediërende methoden en materialen gebruikt worden.

Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) (zie stroomschema, stap 4 en stap 6)

Leerlingen die onderzocht zijn en op basis van hun capaciteiten of speciale problemen een aangepaste leerlijn nodig hebben, krijgen een ontwikkelingsperspectiefplan. Dit heeft in principe dezelfde opzet als het Individueel Handelingsplan (is meestal wel veel uitgebreider), maar werkt toe naar een aangepast ontwikkelingsperspectief, het niveau dat deze leerling aan het eind van de basisschool kan behalen.

6. onderzoeken en toetsen binnen de school en daarbuiten

Observatie binnen de school door de intern begeleider

Soms is gerichte observatie of onderzoek nodig om een probleem helder te krijgen. De intern begeleider observeert vanuit zijn functie regelmatig alle leerkrachten. Daarnaast zijn ook observaties van kinderen mogelijk: bijvoorbeeld spelobservatie van kleuters, observatie van zelfstandig werken of taakgerichte leertijd.

Observatie binnen de school door de ouder en kind adviseur of schoolpsycholoog

Ook observatie door de ouder en kind adviseur of de schoolpsycholoog vanuit het OKT of vanuit de schoolbegeleidingsdienst is mogelijk. Hiervoor is toestemming van de ouders vereist.

Leerrijpheidsonderzoek

Voordat een kind naar de eerste klas gaat, wordt door verschillende mensen gekeken naar de leerrijpheid. Dit gebeurt in eerste instantie door de eigen leerkracht die de kinderen nauwgezet volgt in hun ontwikkeling en dat bijhoudt in het leerlingvolgsysteem. De eigen leerkracht neemt ook het leerrijpheidsonderzoek af en bespreekt dat met de ouders. De GGD-arts ziet een kind meestal ook in die periode. De intern begeleider wordt ook altijd in dit proces betrokken en kijkt waar nodig mee. Indien nodig kan er ook externe hulp van de schoolbegeleidingsdienst worden gevraagd om mee te kijken. Wij werken met een leerrijpheidsprotocol, dit is op school in te zien.

Psychodiagnostisch en intelligentieonderzoek

Als er vragen zijn m.b.t. de cognitieve mogelijkheden of leerbelemmeringen is het zinvol een uitgebreid psychodiagnostisch onderzoek met intelligentietest te laten afnemen. Wat kunnen school en ouders vragen/verwachten van het kind en waarmee kunnen wij hem/haar het beste helpen? Dit onderzoek kan verricht worden door de Begeleidingsdienst voor Vrije Scholen of door een andere instantie. Zie stroomschema leerlingenzorg, stap 5A.

Dyslexieonderzoek

Als een kind, ondanks veel extra hulp, achterblijft bij lezen en spellen, is dit mogelijk het gevolg van dyslexie. Dan kan een dyslexieonderzoek uitgevoerd worden. Sinds januari 2016 worden, als het om ernstige, enkelvoudige dyslexie gaat, voor jongere kinderen onderzoek en behandeling vergoed door de gemeente. School raadt hiervoor Chinski of het ABC aan, maar ouders kunnen ook een andere keus maken. Zie stroomschema leerlingenzorg, stap 5A. De aanvraag wordt door school in samenwerking met de ouders gedaan. De aanvraag dient gedaan te worden bij het Samenwerkingsverband die sinds 2019 fungeert als poortwachter bij de dyslexieaanvragen. Pas als het Samenwerkingsverband toestemming heeft gegeven voor een vergoed dyslexieonderzoek kunnen ouders zich bij een zorgaanbieder melden. Zie voor nadere informatie het dyslexieprotocol van de school.

Pedagogisch didactisch onderzoek

Soms is het nodig dat bij een kind een pedagogisch didactisch onderzoek wordt afgenomen.

Bijvoorbeeld als er vragen zijn omtrent de leermogelijkheden van een kind, of als er vragen zijn over de sociaal emotionele ontwikkeling van een leerling. Dit kan door de intern begeleider of door de schoolbegeleidingsdienst worden gedaan.

IEP

In april wordt in de zesde klas bij leerlingen de IEP (bestaande uit de onderdelen technisch lezen, spelling, woordenschat, begrijpend lezen en rekenen) afgenomen. Het laat zien hoe een leerling er op didactisch gebied voor staat en welke leerweg het meest geschikt is. De IEP kan naast het advies van de leerkracht als tweede objectieve gegeven gebruikt worden.

NIO

In de zesde klas wordt in november een schoolverlatersonderzoek afgenomen. Omdat in de Cito-eindtoetsen getoetst wordt op (getrainde) kennis en op een manier die voor onze leerlingen niet altijd herkenbaar is, maakt Vrijeschool Kairos liever gebruik van de NIO (Nederlands Intelligentie Onderzoek). Dit is een capaciteitenonderzoek, dat in kaart brengt wat de mogelijkheden van een kind zijn. De uitslag geeft een indicatie van de capaciteiten van de leerling en het niveau waarop deze onderwijs kan volgen. Net als de IEP kan ook de NIO naast het advies van de leerkracht als tweede objectieve gegeven gebruikt worden.

LAT

Voor de kinderen met een leerachterstand is er de LAT (leerachterstanden toets) toets. Deze toets wordt in de zesde klas in oktober afgenomen en slechts bij die leerlingen die op één vak of meer een achterstand laten zien en mogelijk in aanmerking komen voor leerwegondersteuning op het voortgezet onderwijs. De LAT bestaat uit lezen, begrijpend lezen, woordenschat, spelling en rekenen en brengt per onderdeel het niveau in kaart en of de leerling in aanmerking komt voor leerwegondersteuning.

Hulp binnen de school

In eerste instantie wordt de extra ondersteuning door de leerkracht zelf gegeven. Voor de kinderen van klas 3 tot en met klas 6 geldt dat als zij driemaal een handelingsplan in de klas hebben doorlopen zonder het gewenste effect, dat zij in aanmerking komen voor een plaats in de leerwerkplaats. Daarnaast is er RT (remedial teaching) mogelijk voor kinderen die tijdelijk meer ondersteuning nodig hebben. We hebben twee dagen per week een remedial teacher op school voor de klassen 1 t/m 6. Voor de extra ondersteuning in de kleuterklassen is er een leerkracht die deze extra begeleidingstaken uitvoert.

naam en frequentie bespreking	Deelnemers (voorzitter van de bespreking is onderstreept)	Doel/onderwerp bespreking
Plaatsingscommissie 1 x per 4 weken in klein verband (schoolleiding en administratie), af en toe uitgebreider	<u>Schoolleider</u> Administratiemedewerker Intern begeleider	Aanname van kleuters en zij-instream.
Kleuteroverleg 1 x per 2 weken	<u>Kleuterleerkrachten</u> Incidenteel: schoolleider en/of intern begeleider	Praktische en inhoudelijke zaken m.b.t. de kleuterklas
Bespreking toetsresultaten 2 x per jaar, z.s.m. na toetsafname in januari en juni	<u>Intern begeleider</u> Team	Bespreking en globale analyse van de resultaten van de methode-onafhankelijke leerlingvolgysteemtoetsen
Zorgoverleg directie-IB 4 x per jaar	<u>Schoolleider</u> Intern begeleider	Bespreking en analyse van de toetsresultaten per klas. Wat is waar nodig?
Groepsbespreking 4 x per jaar	<u>Intern begeleider</u> klassenleerkracht	Bespreking van de groepsdifferentiatieplannen: profiteren leerlingen voldoende?
Leerlingbespreking zo vaak als nodig (en mogelijk) n.a.v. de groepsbespreking	<u>Intern begeleider</u> Klassenleerkracht Overige teamleden Eventueel andere in- en externe deskundigen	Wat heeft deze leerling nodig om weer te gaan profiteren van het groepsdifferentiatieplan?
Bespreking zorgperiode 4 x per jaar	<u>Schoolleider</u> Intern begeleider	Bespreken resultaten van de afgelopen periode, aanvragen voor de nieuwe periode, verdeling van de hulp.
Zorgbreedte-overleg afgestemd op de vraag	<u>Schoolleider</u> IB-er (agenda en verslag) Leden interne Zorgteam	Bespreken van leerlingen over wie zorg is, waarbij het goed is als ook andere disciplines

	ouder en kind adviseur Schoolverpleegkundige (of – arts) Leerplichtambtenaar Eventueel: inbrengende leerkracht ouders	meekijken.
Pedagogische vergadering	<u>Intern begeleider</u> Team	Kinder- en klassenbespreking
Intern begeleidingsbezoek en –gesprek Per klas: ca. 2 x per jaar	Intern begeleider Leerkracht	Observatie leerkrachthandelen Observatie leerling In kader van voorbereiding Ondersteuningsteam of klassenbespreking Observatie zij-instromer

9. Consulteren van/overleggen met/inschakelen van externe instanties (Zie stroomschema leerlingenzorg, stap 5B)

GG&GD

Jaarlijks worden alle 5- en 10-jarigen van de school opgeroepen bij de GGD voor een preventief gezondheidsonderzoek. De schoolarts onderzoekt de 5-jarigen op o.a. lengte, gewicht, ogen en oren. De 10-jarigen worden door de sociaal verpleegkundige gezien. Dan komen vooral groei en psychosociaal functioneren aan de orde. Tevoren wordt de ouders gevraagd een vragenlijst met betrekking tot hun kind in te vullen. Ook de leerkracht vult een vragenlijst over het kind in. Dit geeft een breder beeld van hoe het met het kind thuis en op school gaat.

Naast zaken, die in het onderzoek expliciet aan de orde komen, kunnen ouders ook andere vragen stellen over lichamelijke zaken of het gedrag van hun kind. Extra onderzoek als school en/of ouders zich zorgen maken is altijd mogelijk, evenals een vervolgspraak. De GGD neemt ook deel aan het Zorgbreedteoverleg van de school.

Leerplichtambtenaar

Veelvuldig te laat komen of ongeoorloofd verzuim moet door de school gemeld worden bij de leerplichtambtenaar. Deze onderzoekt hoe het komt dat een leerling niet/te laat naar school gaat en probeert een einde aan het verzuim te maken. Als ouders onvoldoende zorg besteden aan het geregeld schoolbezoek van hun kinderen, kan de leerplichtambtenaar proces-verbaal opmaken.

Ook bij schorsing, verwijdering of een extra verlofaanvraag van meer dan tien dagen moet de leerplichtambtenaar ingeschakeld worden. Bij het zoeken naar een andere, beter bij een leerling passende school, kan de leerplichtambtenaar eveneens betrokken worden. Tenslotte maakt de leerplichtambtenaar deel uit van het Zorgbreedte-overleg.

Ouder en kind team

Soms hebben kinderen problemen, waardoor het op school niet zo goed met hen gaat. Zij zijn bijvoorbeeld erg druk in de klas of hebben vaak ruzie met andere leerlingen. Ze zijn heel stil en teruggetrokken of hebben geen vriendje of vriendinnetje. Ook kunnen ze last hebben van problemen in het gezin. Angst, verdriet of machteloosheid komen vaak tot uiting in hun gedrag. De school zal zo veel mogelijk bekijken wat de oorzaak van de moeilijkheden is en met ouders overleggen wat de beste aanpak is. Soms is een oplossing niet gemakkelijk te vinden en hebben deze kinderen een ander soort hulp nodig dan de school kan bieden. Ouders kunnen dan contact opnemen met het ouder en kindteam bij ons op school. De ouder en kind adviseur kan met de ouders meekijken naar waar de juiste hulp geboden kan worden en kan ondersteunen bij de aanvraag. Voor korte pedagogische vragen kan de ouder en kind adviseur ook zelf ondersteuning bieden.

Advies- en meldpunt kindermishandeling

Wanneer de school vermoedens heeft van lichamelijke mishandeling, emotionele mishandeling of seksueel misbruik, zal een consult worden gevraagd of een melding worden gedaan worden

bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Het AMK benadert na een melding de mensen, die beroepshalve met het kind en gezin te maken hebben. Indien meerdere signalen en gegevens het vermoeden bevestigen, zal het AMK contact opnemen met de ouders. Er zal getracht worden een manier te vinden om de hulpverlening op vrijwillige basis op gang te brengen. Het AMK coördineert en bewaakt deze hulpverlening. Als ouders niet meewerken, vraagt het AMK om een onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming.

6.Externe zorg: verwijzing (Zie stroomschema leerlingenzorg, stap 6)

Verwijzing

Soms zijn de problemen van een kind te specifiek of te ernstig om binnen de school adequaat aangepakt te kunnen worden. Met toestemming van de ouders kan dan het samenwerkingsverband worden ingeschakeld. Deze instantie bekijkt of een verwijzing naar een andere onderwijsvorm een betere oplossing is.

Verwijzing naar speciaal basisonderwijs

Soms kunnen leerlingen met leerstoornissen of belemmeringen het reguliere onderwijs (tijdelijk) niet volgen. Plaatsing in het speciaal basisonderwijs met kleinere klassen en meer individuele hulp kan dan een oplossing zijn. Dit loopt altijd via het samenwerkingsverband.

Aanvragen arrangement

Soms hebben kinderen heel specifieke problemen. Zij hebben heel veel extra hulp en begeleiding nodig op de eigen school. School maakt dan een groeidocument op en bij het schoolbestuur kan dan een arrangement voor extra financiering worden aangevraagd.

10 Hulp en voorzieningen buiten school

De volgende hulp en voorzieningen zijn niet binnen de school beschikbaar, maar de school kan er wel naar verwijzen en soms ook het eerste contact leggen.

Dyslexiebegeleiding

Amsterdam heeft een aantal instituten op het gebied van dyslexieonderzoek en -begeleiding. Voor ouders is het bij hun keuze belangrijk erop te letten of een en ander vergoed wordt via de gemeente. De school beveelt Chinski of het ABC aan, maar ouders kunnen ook een andere keuze maken.

Kunstzinnige therapie

Een kind uit, wanneer het tekent of schildert, beelden die in hem leven. Hij drukt gevoelens uit in kleuren en laat zien hoe hij de wereld beleeft. Het kunstzinnig bezig zijn spreekt de gezonde kern van de mens aan. De creatieve, scheppende vermogens, die in ieder mens aanwezig zijn, worden met behulp van gerichte en specifieke oefeningen geactiveerd. Op de Vrijeschool Kairos

is één dag in de week een kunstzinnig therapeute aanwezig. Leerkrachten kunnen ouders adviseren om hier met hun kind naar toe te gaan. Ouders dienen zelf de aanvraag in te dienen en zorg te dragen voor de kosten (deze worden meestal door de aanvullende zorgverzekering vergoed).

Muziektherapie

Soms wordt muziektherapie ingezet bij de begeleiding van kinderen. Het is een nonverbale (of eigenlijk preverbale) therapie, waarbij de muziek gezondheidskrachten activeert. Muziektherapie werkt in op processen als luisteren en ademhaling, alsmede in het gevoelsleven en op de beweging. Door gericht gebruik te maken van muziek in al haar verschijningsvormen kunnen innerlijke processen bij kinderen op gang gebracht worden, die in het dagelijks leven doorwerken.

Antroposofisch arts

Vrijeschool Kairos kan ouders adviseren naar een antroposofisch arts te gaan. Deze kan een geneesmiddel voorschrijven als extra ondersteuning naast een andere behandeling of hulp. Deze geneesmiddelen activeren het zelfherstellend vermogen dat elk kind van nature bezit.

Heileuritmie

Heileuritmie is een bewegingstherapie, waarbij wordt bewogen op klanken. Het kan daarbij om muzikale klanken, maar ook om gesproken klanken gaan. Bij elke klank hoort een beweging, een gebaar. Het maken van deze specifieke bewegingen werkt stimulerend en vormend.

Logopedie

Soms kan een kind, juist in de periode dat het leert lezen en schrijven, baat hebben bij logopedie: preventie/onderzoek/behandeling van stoornissen en beperkingen op het gebied van spraak, taal, stem en gehoor.

Sensomotorische training

Voor het leren in de basisschoolleeftijd is het nodig dat een kind zijn lichaam beheerst en doelgericht kan inzetten. Als er in de motorische ontwikkeling een achterstand is of er belemmeringen zijn, kan een verwijzing naar een sensomotorische training nuttig zijn.

School'sCool

Zesdeklassers kunnen naar School'sCool verwezen worden. Zij worden dan in de zesde klas en in de brugklas ondersteund door een mentor, die éénmaal per week bij de leerling thuis komt en helpt bij allerlei zaken, die bij de overstap naar een nieuwe school komen kijken. Het gaat daarbij niet zozeer om huiswerkbegeleiding, maar vooral om hulp bij de planning van het huiswerk. Ook kunnen zij een ondersteunende rol spelen bij de schoolkeuze.

Sociale vaardigheidstraining

Op Vrijeschool Kairos is een Rots en Water trainer aanwezig. In het schooljaar 2015/ 2016 hebben alle leerkrachten de regenboogtraining gevolgd, hetgeen ook een sociale vaardigheidstraining is. Deze kan preventief ingezet worden. Soms is het echter voor een kind

nodig om op dit gebied meer ondersteuning te krijgen. Dan werken wij samen met het OKT (ouder en kind team) en zoeken naar een passende training in de buurt.

Jeugdsportfonds en jongerencultuurfonds

Sport en cultuur zijn belangrijke zaken in de ontwikkeling van een kind. Zij zijn echter behoorlijk kostbaar. Als ouders een lidmaatschap van een sportclub of dans/muzieklessen voor hun kind niet of moeilijk kunnen bekostigen, kan het Jeugdsportfonds of het Jongerencultuurfonds soms helpen. De ouder en kind adviseur kan helpen bij deze aanvraag.

Diversen

De school houdt een adressenbestand bij met namen, adressen en folders van allerlei instanties, waarmee ouders en kinderen in geval van problemen of behoefte aan ondersteuning contact kunnen opnemen: (kinder)artsen, (kinder)fysiotherapeuten, logopedisten, huiswerkinstituten, speltherapeuten. Op verzoek van ouders kan school eventueel het eerste contact leggen. Ook tijdens de behandeling kan het zinvol zijn dat er contact is met school. De beslissing hierover ligt uiteraard bij de ouders.

11. Protocollen en procedures

Dyslexieprotocol en dyslexiebeleid

De school werkt met een dyslexieprotocol, dat voor het grootste gedeelte aansluit bij het landelijke Protocol Leesproblemen en Dyslexie. In de lagere klassen geldt voor lezen en spelling dat soms een 'lagere toets' wordt afgenomen of dat een enigszins aangepast streefdoel geldt (voor lezen tot halverwege klas 2, voor spelling tot halverwege klas 3). In het protocol staat vermeld welke zorg uitvallers krijgen.

In het dyslexiebeleid van de school staat beschreven wat kinderen met dyslexie en hun ouders van school kunnen verwachten aan extra hulp en hulpmiddelen. Individuele hulp bij vermoedens van dyslexie heeft binnen de school prioriteit, omdat deze bepalend is voor het kunnen verkrijgen van de door de gemeente vergoede diagnostiek en behandeling.

Pestprotocol

De school heeft een pestprotocol opgesteld. De school heeft zich daarmee akkoord verklaard met het volgende. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerkrachten, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende middengroep). De school moet het pestprobleem voorkomen. Als pesten desondanks optreedt, moeten leerkrachten dit kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten. De school beschikt over een handelingsgericht pestprotocol en een pestcoördinator (de intern begeleider).

Veiligheidsplan

In dit plan zijn allerlei maatregelen opgenomen, die de fysieke en sociaal-emotionele veiligheid

van leerlingen, leerkrachten en ouders zo veel als mogelijk moeten waarborgen.

Overige protocollen en procedures, waar de school mee werkt:

Aannameprocedure

Klachtenregeling

Protocol bij vermoeden van kindermishandeling.

Deze worden toegevoegd aan het schoolplan.

12. Orthotheek

De Vrijeschool Kairos is een orthotheek aanwezig. Deze bevat middelen en materialen die betrekking hebben op reken- en leesvoorwaarden, rekenen, lezen, spelling, schrijfmotoriek, concentratie.